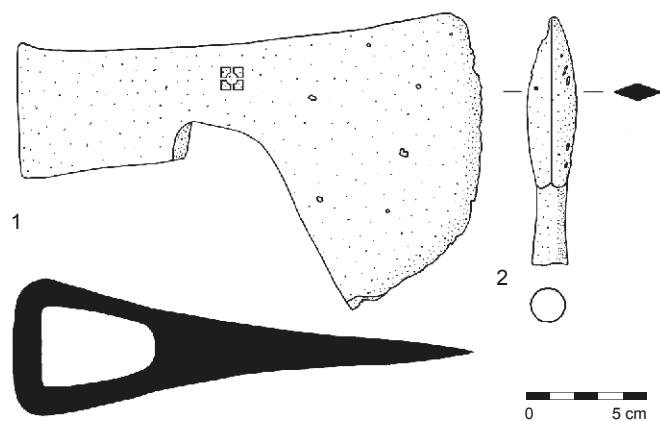

Obr. 3. Bouzov. Železná sekera a hrot šípů. Kresba L. Hlubek.

Fig. 3. Bouzov. Iron axe and arrowhead. Drawing by L. Hlubek.

Literatura

Głosek, M. 1996: *Późnośredniowieczna broń obuchowa w zbiorach polskich*. Warszawa, Łódź: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk.

Krajč, R. 2003: *Sezimovo Ústí. Archeologie středověkého města 3. Kovárna v Sezimově Ústí a analýza výrobků ze železa. Díl I*. Praha, Sezimovo Ústí, Tábor: Archeologický ústav AV ČR Praha.

Musil, J. 2020: Soubor středověkých seker ze sbírek Regionálního muzea v Chrudimi. *Archeologie východních Čech* 19, 117–147.

Summary

In 2023, the Regional Museum in Olomouc acquired an iron axe and an arrowhead from Bouzov (Podolí u Bouzova cadastral area, Olomouc District), which can be dated from the medieval to the early modern period (Fig. 3).

Lukáš Hlubek, Karel Faltýnek

Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město) „Pod Větrolamem“, „Na Široké“, parc. č. 406/18, 406/82.

Středověk, novověk, 2. světová válka. Areal zemědělské výroby, polní opevnění. Náhodný zásah/nález. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.1587269N, 16.6152669E; 49.1592742N, 16.6152025E

Během stavební akce související s rozšiřováním dálnice D1 Brno centrum – Brno jih, v úseku katastru brněnské části Dolní Heršpice, byl proveden záchraný výzkum v tratích „Pod Větrolamem“ a „Na Široké“. Severně dálnice byl odkryt rozměrný objekt (zemnice?) s pozůstatky sloupové konstrukce a velkou kotlovitou prohlubní ve dně (K 1564) a pecí (K 1565). Ze západní a východní strany byl objekt oklopen zvláštními mělkými žlabovitými objekty (K 1561, K 1562). Z jeho zásypu pochází keramika datovaná rámcově do 8.–9. století.

Vrcholné středověké a raně novověké situace se vážaly na oblast halštatského pohřebiště v severním předpolí dálnice, kde se jednalo nejspíše o nepatrné vykradačské zásahy, směřované shora do prostorů minimálně dvou hrobů (kostrového H 865 a jednoho menšího žárového; Kos 2024). Jižně od dálnice byla zachycena ve svahu směrem k ul. Havránkově koncentrace několika kotlovitých jam, které by mohly mít vztah k zemědělské / zahradní činnosti v 17.–18. století.

Do doby osvobozovacích bojů Brna v roce 1945 náležely dvě linie pěchotních okopů (obr. 4), zaplněné poválečným odpadem, které byly zachyceny hlavně jižně od dálnice, sledující vrstevnici při hraně sprašové terasy směrem od severu k jihu.

Literatura

Kos, P. 2024: Brno (k. ú. Dolní Heršpice, okr. Brno-město). *Přehled výzkumů* 65(1), 222–223.

Obr. 4. Brno – Dolní Heršpice. Výzkum pěchotního okopu jednotlivými řezy. Foto P. Kos.

Fig. 4. Brno – Dolní Heršpice. Cross-sections of military trenches. Photo by P. Kos.

Summary

During construction work related to the expansion of the D1 motorway along the route from Brno Centre to Brno South, a rescue excavation was conducted in ‘Pod Větrolamem’ and ‘Na Široké’ fields (Dolní Heršpice cadastral area, Brno-City District). North of the motorway, a settlement feature was uncovered, along with several smaller ones containing pottery from the 8th–9th centuries. High medieval and early modern contexts evidence the looting of Hallstatt graves through shafts. The excavation south of the motorway revealed garden activity dated to the 17th–18th centuries. Two lines of military trenches identified at the site were associated with the liberation battles of 1945 (Fig. 4).

Petr Kos

Brno (k. ú. Horní Heršpice, okr. Brno-město) Ul. Bohunická, parc. č. 1514/15.

2. světová válka. Zákop. Plošný odkryv. Záchraný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: S-JTSK: -599562, -1164056

V souvislosti s výstavbou nové haly na ulici Bohunická v Brně – Horních Heršpicích proběhl v srpnu 2023 záchraný archeologický výzkum, který odkryl část německého střeleckého zákopu z období druhé světové války. Dokumentovaná délka zákopu činí přibližně 6 m, hloubka 1,5 m. Na dně byla zjištěna

tenká vrstva pochozího horizontu, nasvědčující částečnému využití zákopu, který byl součástí německého opevnění v okolí Ústředního hřbitova, a většího systému zákopů, označeného jako „Festung Brunn“, který se táhl od Nového Lískovce přes Bohunice, Horní Heršpice, Komárov, Černovice, Židenice až po Vinohrady.

Literatura

Neuvezeno.

Summary

In 2023, a rescue archaeological excavation was carried out in Bohunická Street (Horní Heršpice cadastral area, Brno-City District), revealing a section of a German slit trench from the end of the Second World War.

Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Husovice, okr. Brno-město)

Tomkovo náměstí, ul. Kaloudova, parc. č. 2593/12.

Vrcholný středověk – novověk. Komunikace, vesnice/městečko. Náhodný zásah/nález. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 49.2139819N, 16.6365986E; 49.2141186N, 16.6374783E

Během stavebních úprav při akci „Husovice – VMO Tomkovo náměstí, Rokytova“ v roce 2023 byla učiněna nová zjištění, která doplnila výsledky výzkumů z let 2021–2022 (Přichystal, Vachútová 2023, 15).

Na profilech nově budované kanalizace P 28 – P 29 v prostoru Tomkova náměstí (jihovýchodně od domu č. p. 5) byl zachycen požárem zaniklý suterén vrcholně středověkého domu K 547. Objekt ležel poměrně hluboko pod dnešním povrchem, pod raně novověkými silničními konstrukcemi. Na ulici Kaloudova (západně od domu č. p. 6) byla dokumentována kanálová štola zaniklého domu (č. p. 14) z 19. století.

Literatura

Přichystal, M., Vachútová, D. 2023: *Výroční zpráva 2022*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno, v. v. i.

Summary

During construction work at Tomkovo Square and Rokytova Street (Husovice cadastral area, Brno-City District) in 2023, several new discoveries were made, building upon previous findings from 2021–2022. In the profiles of the newly constructed sewer system at Tomkovo Square, a fire-damaged cellar of a high medieval house was recorded. In Kaloudova Street, a 19th-century house's sewer tunnel was documented after being disturbed by the construction work.

Petr Kos, Jiří Zubalík

Brno (k. ú. Královo Pole, okr. Brno-město)

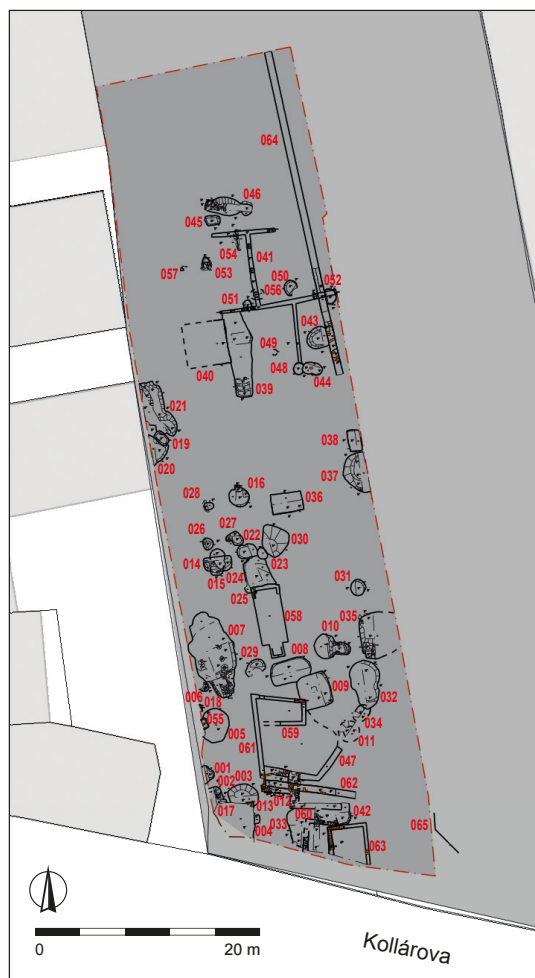
Ul. Kollárova č. p. 2, parc. č. 592/1.

Novověk. Vesnice/městečko. Jiná evidence. Záchranný výzkum. Uložení nálezů: dočasně Archaia Brno z. ú.

Lokalizace: WGS-84: 49.2261750N, 16.5946961E

V roce 2023 bylo ukončeno zpracování výsledků záchranného archeologického výzkumu, který byl realizován v souvislosti se stavbou „Rezidence Starý pivovar“, Brno, Kollárova 2 (obr. 5–7). Jeho provedení zajistila společnost Archaia Brno z. ú. (akce č. A43/2022), terénní část výzkumu se uskutečnila v červnu 2022.

Dotčený pozemek byl součástí vsi Královo Pole, která vznikla ve 13. století na západním okraji údolní nivy Ponávky podél staré královské cesty, která vedla z Brna do Řečovic a dále na Letovice a Svitavy (k dějinám Králova Pole např. Řepa a kol. 2004; Řepa 2017; Kuča 2000, 404–422; ke středověku stručně také Procházka et al. 2013, 585–586). Výzkum neprokázal (spíše vyloučil) zástavbu příslušného pozemku v období středověku. Pouze některé z keramických zlomků je možné datovat do závěru 15. století. Lze prohlásit, že zkoumané objekty jsou výsledkem využívání parcely v období novověku až 20. století. Archeologický projev příslušné usedlosti byl reprezentován takřka výhradně zahluobenými situacemi.

Obr. 5. Brno, ulice Kollárova. Vyznačen rozsah staveniště (světle šedá) a plocha výzkumu (tmavě šedá), kde zemní práce stavby dosahovaly větší hloubky. Autor Archaia Brno z. ú.

Fig. 5. Brno, Kollárova Street. The light grey marks the extent of the construction site; the dark grey shows the excavation area where construction work reached greater depths. Author Archaia Brno.